

Л.І. Лачкова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.М. Лачкова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота має сприяти формуванню у студентів самостійності як риси особистості, яка полягає у вміннях систематизувати матеріал, планувати, контролювати і регулювати свою діяльність у навчанні. Роль самостійної роботи у підготовці фахівців з фінансів дуже вагома. Відповідно до навчальних планів під даний вид роботи виділяється значний обсяг навчального навантаження студентів. Виходячи з того, що студенти повинні багато часу проводити за самостійною роботою, ця діяльність має бути добре організована.

Самостійна робота як особлива форма пізнавальної діяльності студента складається з набуття та закріплення знань і вмінь, виховання потреби до поповнення і оновлення знань, а також розвитку особистості та індивідуальності тих, хто навчається. Як зазначають видатні педагоги, той, хто вчиться самостійно, досягне успіху значно більшого, ніж той, кому все пояснили. Чим більше у вихованні самовиховання, а в освіті самоосвіти, тим досконалішою є особистість.

Фахівці вирізняють аудиторну та позааудиторну самостійну роботу студентів. У системі організації самостійної роботи в аудиторії застосовують дискусії, роботу у малих групах, самостійне виконання вправ, завдань тощо. У позааудиторній роботі превалюють такі види робіт, як опрацювання рекомендованої викладачем літератури, розробка опорних схем, написання рефератів, доповідей, курсових, дипломних робіт. Серед основних методичних умов організації самостійної роботи студентів з економічних дисциплін фахівці найчастіше виділяють оптимальне поєднання різних форм навчальної, практичної та наукової діяльності студентів, варіативності, індивідуалізації та диференціації завдань та контролю їх виконання, а також комп'ютерної підтримки в процесі виконання різних видів самостійної роботи.

Ставлення сучасних студентів до навчання стає все більш вибіркоким та прагматичним. Студенти не вбачають сенсу витрачати свій час на засвоєння того навчального матеріалу, який вважають не актуальним, або не корисним для практичної діяльності. Отже, стимулювати мотивацію до навчання можливо через збільшення

продуктивного призначення навчання. На нашу думку, тільки за таких умов студенти будуть працювати і, відповідно, зростатиме якість їх професійної підготовки.

Для підвищення ефективності організації самостійної роботи студентів велике значення має правильна організація навчальної праці. У методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи, викладачам доцільно обґрунтовувати послідовність виконання справ, поділивши їх на групи за ступенем важливості. З метою якісного виконання самостійної роботи студентам можливо рекомендувати використовувати поради фахівців з педагогіки та психології, зокрема: починати виконувати завдання слід тільки після того, як вам будуть зрозумілі всі умови та вимоги; виконуючи розрахункові завдання, можна користуватись аркушами з формулами, поступово зменшуючи кількість звернень до них.

Досвід навчальної роботи доводить, що навчання з домашніми завданнями підвищує ефективність навчання на 30%, а обов'язкова перевірка самостійної роботи на початку наступного заняття – на 50%. Отже, викладач має обов'язково перевіряти ті завдання, що були задані студентам. Для підвищення якості навчання велике значення має позитивний настрій студентів на навчальну працю, позитивна установка на цікаву, творчу роботу. Організація самостійної роботи в закладах вищої освіти потребує певної мотивації студентів, методичного та інформаційного забезпечення, а також запровадження єдиних стандартів оцінки самостійної роботи. Форми удосконалення самостійної роботи студентів різноманітні. Зокрема, викладачами кафедри фінансів, аналізу та страхування використовуються креативні завдання в рамках використання методу проектів при організації індивідуальної науково-дослідної роботи студентів. Результати виконання таких завдань оприлюднюються у матеріалах науково-практичних конференцій, наукових звітах з затвердженої тематики. Впроваджено на кафедрі також самостійну роботу студентів університету у співпраці зі студентами університетів-партнерів, внаслідок якої отримано призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

Узагальнюючи, зазначимо, що підвищення ефективності організації самостійної роботи студентів є вимогою сьогодення, оскільки вона безпосередньо впливає на якість освітніх послуг. Звертати увагу на якість освітніх послуг, що надаються закладами вищої освіти, змушують вимоги суспільства, зростаюча конкуренція, тенденції скорочення кількості студентів, об'єднання університетів.